

Agenda Overleg Literaire Organisatoren

Datum: vrijdag 4 december 2020
Tijd 10:00-11:30
Locatie In uw kot
Voorzitter Willem Bongers-Dek
Secretaris Aline Lapeire

Aanwezig: Pascal Nicolas (Willemsfonds), Suzanne Terhaar (Willemsfonds), Xavier Roelens (Folio), Peter De Roo (Huis van de dichter), Huyghe Patricia (Krook), Dirk Terryn (CANON Cultuurcel), Jurgen Waegeman (Muntpunt), Nicolas Leus (KANTL), Hilde Reyniers (Reynaertgenootschap), Bruno Willaert (Pulp Deluxe), Sofie Vandamme (De Letterie), Marijke Rekkers (Villa Verbeelding), Nora Mahammed (deBuren), Marianne Hommersom (deBuren), Sigrid Bousset (Herman Teirlinck Huis), Vincent Coomans (Stad Kortrijk), Ilke Froyen (Passa Porta), Yasmin van 't Veld (Kluger Hans), Carlo van Baelen (VAV), Kila van der Starre, Lara Rogiers (Literatuur Vlaanderen), Stefaan Goossens (Poëziecentrum), Hein Huyghe (Verb(l)ind), Saskia Boets (Luisterpuntbibliotheek)

Verontschuldigd: Rik Vandaele (Reynaertgenootschap), Koen De Meester (Brugse Boekhandel), An Leenders (Creatief Schrijven), Roel Daenen (FARO), Philip Meersman, An Pauwels (Curieus), Lotte Dodion (VONK & Zonen)

Duur

1. Agenda, mededelingen en notulen

10'

- Voorstelrondje

Korte duiding van het OLO: vereniging en belangenbehartiger voor literaire organisatoren. De voorzitter ervan zetelt ook in het BoekenOverleg, dus er kunnen ook kwesties voor op die agenda of voor in het gesprek met de VRT aangekaart worden.

- Notulen 11 september 2020

-> Notulen goedgekeurd, via mail kwamen nog opmerkingen van Verb(l)ind

2. Nieuws vanuit het BoekenOverleg/VRT

10'

- Nieuws uit het BoekenOverleg

1/ Literatuur Vlaanderen heeft groen licht gekregen voor de nieuwe beheersovereenkomst. Vanuit het OLO hebben we hier ook input voor geleverd, dus dat is goed nieuws! Er zijn plannen om meer samen te werken met het middenveld, dat vertaalt zich ook in concrete financiering en kansen voor nieuwe spelers. Meer informatie vind je hier:

<https://www.literatuurvlaanderen.be/beleidsdocumenten>.

2/ Relanceplan:

- De nieuwe literaire prijs zal ontstaan in de schoot van het BoekenOverleg. Ook evenementieel zijn er mogelijkheden, maar dat is voor later op de agenda. De vzw errond moet nog opgericht worden, de voorzitter van het OLO komt in de raad van bestuur.

- Er werd in dit overleg gevraagd om te zoeken naar een betere manier om giften fiscaal aftrekbaar te maken. Dat blijft staan op de lijst met actiepunten, net als initiatieven rond leesbevordering.

3/ Volgende keer gaan we praten over de verdere stap in Elk Verhaal Telt, het charter dat we mee hebben geschreven en ondertekend. Er zal een nieuw, lerend netwerk ontstaan rond inclusie; er ligt al een aardige conceptnota klaar, maar hierover meer tijdens de volgende vergadering!

4/ Folio vervoegt, in de gedaante van Xavier Roelens, het Forum van het BoekenOverleg.

- Warda El-Kaddouri heeft als Scherpsteller de werking en dus ook de website van deBuren doorgelicht en daarbij opgemerkt dat het OLO een witte club blijft. We gaan er verdere inspanningen voor doen om meer organisaties en individuele curatoren bij dit overleg te betrekken, tips blijven daarbij zeer welkom.

- Updates over de samenwerking met VRT

1/ De podcastreeks *Groen Gebladerte*, met 8 Vlaamse en Nederlandse jonge schrijvers is volledig uitgezonden en deze auteurs zijn ook op de alternatieve Boekenbeurs uitgenodigd. Het OLO is in de communicatie een paar keer genoemd als partij die de selectie van deze auteurs mee mogelijk maakte.

2/ In juni werd via het OLO de kans geboden om materiaal aan te leveren voor de website LangZullenWeLezen. Na de input van veel organisaties heeft de secretaris een planning opgemaakt en ondertussen zijn er al 20 berichten vanuit de literaire organisaties verschenen in de rubrieken 'In de kijker' of 'De leestlijst van'. Deze berichten werden ook meegenomen in de LZWL-nieuwsbrieven.

De deadlines werden relatief goed gehaald en de VRT is tevreden over de samenwerking. Deze wordt in 2021 voortgezet; bij het rondsturen van de notulen zal de secretaris opnieuw input verzamelen en in samenspraak met LangZullenWeLezen een planning voor het voorjaar van 2021 opstellen.

-> Passa Porta dankt het OLO voor de organisatie van deze samenwerking en vraagt zich af of er bezoekerscijfers beschikbaar zijn voor de nieuwsbrief en de website van LangZullenWeLezen?

-> De secretaris vraagt deze op en zal hierover communiceren.

Update: dat gebeurde inmiddels, hieronder alvast de cijfers.

- LangZullenWeLezen-Nieuwsbrief bereikt wekelijks 17.000 abonnees.

- De website van LangZullenWeLezen bereikt gemiddeld 2000 unieke bezoekers per dag, met pieken tot 7000 unieke bezoekers per dag.

- In 2020 bereikte de website in totaal 365.000 unieke bezoekers en 500.000 bezoeken.

- De In de Kijker-pagina bereikte het laatste kwartaal 1500 unieke bezoekers.

- De Boekenlijstjes bereikten het laatste kwartaal 3000 unieke bezoekers.

3. Corona: gevolgen voor de sector

15'

Voorzitter: we hebben eerder algemene programmapunten over corona geagendeerd. Vandaag is daar geen tijd voor, maar geeft het aan als jullie hier behoefte aan hebben voor toekomstige vergaderingen of zelfs voor aparte vergaderingen daarover, zoals we in de zomer hebben gedaan.

We focussen ons vandaag op de:

- Vlaamse Activiteitenpremie

Er is ondertussen 13 miljoen euro uitgegeven, wat betekent dat er nog ongeveer hetzelfde bedrag in de pot zit. Het bijzondere aan deze premie, is dat die makkelijk aan te vragen is. Je moet bewijzen dat je werkgelegenheid creëert, maar daarna volgt de goedkeuring best snel. Wie nog niet het maximumbedrag aanvraag, kan hier dus zeker over nadenken. Wat zijn jullie ervaringen?

De Letterie heeft een dossier ingediend, maar vindt wel dat dat er een aantal angels in het systeem zitten. Je kunt heel veel niet declareren, bijvoorbeeld fees voor creatie vooraf. De Letterie vindt het eigenaardig dat aanvragen zo snel gehonoreerd worden en dat de week na de goedkeuring geld op je rekening krijgt. Voor zelfstandigen is het problematisch dat ze dit jaar belast worden voor evenementen die volgend jaar georganiseerd worden.

-> De voorzitter heeft dezelfde ervaring, maar deBuren kan als vzw wel het bedrag overhevelen naar 2021 als de algemene vergadering daarmee akkoord gaat.

Verb(l)ind heeft ook een dossier ingediend, maar vraagt zich af of het maximum van 20.000 euro gegeven alle restricties op het besteden ervan wel in verhouding staat tot het beschikbare budget en het aantal potentiële aanvragers. Het beschikbare budget bedraagt ongeveer 35 miljoen euro. Stel dat elke aanvrager het maximum van 20.000 euro aanvraagt, dan kunnen 1.750 organisaties 20.000 euro aanvragen. Hoeveel aanvragen werden er intussen ingediend? Stagneert dit aantal of blijven de aanvragen binnenkomen? Is de groep van potentiële aanvragers voldoende groot of bijna uitgeput? Het zou zonde zijn om middelen onbenut te laten; in het geval van verb(l)ind gaan de middelen integraal naar kunstenaars.

-> De voorzitter suggereert om samenwerkingen op te zoeken; kleinere organisaties hebben niet altijd de mankracht om grootschalige initiatieven te ontplooiën, maar dat kan wel in samenwerking. Wie met verb(l)ind wil samenwerken, kan zich dus melden! deBuren heeft met het Paul van Ostaijengenootschap zo'n samenwerking opgestart rond het Van Ostaijenjaar in 2021 en temporeert hierin: je kunt ook voor 10 evenementen €2000 aanvragen.

-> MuntPunt is bezig met een project 'Brussel, city of stories', ook in samenwerking met Passa Porta, waarin de diversiteit van de Brusselse gemeenschappen centraal staat. Verb(l)ind mag zeker contact opnemen voor een eventuele samenwerking.

Suzanne ter Haar wil met verschillende organisaties voor Interlitratuur een dossier indienen, maar je moet per project twee medewerkers van de indienende organisatie opgeven. In haar geval is zij de enige van het Willemsfonds die betrokken is, dus dat is een administratief probleem.

-> De voorzitter geeft een tip: je kunt ook freelancers betrekken, waarvoor je dan ook aantoonbaar werkgelegenheid creëert. Dit kunnen ook kunstenaars zijn. Hij geeft aan dat er vanuit de administratie veel goodwill is om deze premies terecht te laten komen waar ze thuishoren.

4. Ongelijk maar eerlijk

45'

Kila van der Starre heeft een onderzoek naar vergoedingen in de Vlaamse culturele sector uitgevoerd en presenteert de resultaten met een powerpointpresentatie, die wordt meegestuurd met de notulen. Ook het volledige rapport wordt na afronding bezorgd aan de leden van het OLO.

Vragen & opmerkingen:

- Verb(l)ind vraagt zich af of er in Nederland vergelijkbaar onderzoek is gedaan.

-> Van der Starre bevestigt en stelt vast dat de gemiddelde vergoeding in Nederland hoger ligt.

- Poëziecentrum vraagt zich af waarom 16 respondenten werden uitgekozen en niet meer?

-> Van der Starre legt uit dat het bewust een beperkt onderzoek is geworden, binnen de tijdsspanne van een maand. Dit is een steekproef die als basis kan dienen voor verder onderzoek.

- Poëziecentrum is verbaasd dat er zo'n verschil tussen de verschillende genres zit, bv. tussen dichters en jeugd auteurs.

-> De VAV verklaart dat dit komt omdat jeugdauteurs vooral op scholen optreden, waar de vergoedingen lager liggen

- Het Reynaertgenootschap vraagt zich af of de CANON Cultuurcel betrokken wordt om het verschil in vergoedingen bij scholen aan te kaarten?

-> CANON Cultuurcel stimuleert scholen om auteurs goed te betalen; in de context van de Dynamo-dossiers hebben zij daar ook iets over te zeggen. De lage vergoedingen in het onderwijs hebben soms ook te maken met de vraag van de auteur om voor kleine klassen te staan. Vaak combineren de auteurs 3 lezingen in één voormiddag, dus dan is 3x€130 niet zo onredelijk? Wij controleren altijd de begrotingen in de Dynamodossiers en geven zeker ook opmerkingen als er onredelijke verwachtingen zijn van auteurs.

-> Van der Starre bevestigt dit en merkt op dat er ook systemen zijn waarbij bijvoorbeeld met een bedrag per leerling gewerkt wordt.

-> CANON Cultuurcel merkt op dat vergoedingen voor auteursoptredens soms als 'schnabbels' gezien worden, bovenop een loon. Maar voor auteurs maken deze optredens deel uit van hun inkomen. Dat besef is er nog niet bij scholen.

-> Van der Starre gaat akkoord, en bovendien is er voor jeugdauteurs een beperkter circuit. Het lijkt haar ontzettend moeilijk om zo rond te komen.

- Sigrid Bousset vertegenwoordigt 5 auteurs en stelt vast auteurs hun tarieven aanpassen naargelang de partij die hen uitnodigt. Ze zien het vaak als hun maatschappelijke plicht om naar scholen te gaan, terwijl ze weten dat gesubsidieerde organisaties als literaire organisaties en bibliotheken meer middelen hebben voor een gepaste vergoeding. Optredens in boekhandels worden dan weer gekaderd binnen de promotie van hun werk. Het is belangrijk om rekening te houden met deze diversiteit in vergoedingen die auteurs zelf hanteren.

Een ander element waarover veel onduidelijkheid is, is hoe BTW in het honorarium wordt opgenomen. Afhankelijk van hoe je de arbeid benoemt, verschilt de BTW-plichtigheid. Tussen auteurs, managers en de VAV worden tips doorgegeven, maar er bestaat weinig transparantie over de mogelijkheden. Ik roep op om daarin transparantie te creëren en om in de gesprekken ook mediators te betrekken, die de auteurs vertegenwoordigen.

Het huis van de dichter vraagt zich af of auteurs niet onderling kunnen afspreken om niet onder een bepaald minimum te werken? Bedragen als €130 euro zijn niet meer van deze tijd?

-> Van der Starre is het hiermee eens, al kan zo'n bedrag dus wel billijk zijn al auteurs, zoals Sigrid vertelde, het optreden ook voor een stuk als engagement zien. Het is belangrijk om een gesprek te voeren over de factoren die de beslissingen qua vergoeding beïnvloeden.

Het Reynaertgenootschap merkt op dat in deze coronatijden heel veel podcasts gratis worden aangeboden. Ze vraagt zich af of er van zulke gratis content geen misbruik gemaakt zou kunnen worden, bv. door scholen of andere partijen?

-> Van der Starre gaat hiermee akkoord: de wet van vraag en aanbod speelt.

Villa Verbeelding merkt dat jong illustratoren vaak helemaal niet weten hoeveel ze kunnen vragen, misschien moet er hier ook in de opleiding van illustratoren meer aandacht naartoe gaan.

De VAV merkt op dat het moeilijk is om solidariteit te vragen tussen de auteurs. Wat betreft de royalty's zijn er heel strakke afspraken gemaakt tussen de VAV en de uitgeversvereniging, in de vorm van een modelcontract. Dat Literatuur Vlaanderen dit contract als voorwaarde voor subsidies oplegt, is een heel sterk signaal. Op deze manier kunnen auteurs hun contract laten aanpassen. Het is misschien een idee om een vorm van sanctionering te koppelen aan minimumtarieven? Het is toch opmerkelijk dat bibliotheken, die 210 miljoen euro aan werkingsmiddelen krijgen, de vergoedingen naar omlaag onderhandelen?

- > Literatuur Vlaanderen denkt dat dit deels komt omdat veel lezingen in bibliotheken georganiseerd worden in opdracht van scholen. De financiële context is dan dezelfde als bij een schoollezing.
- > De VAV stelt dat het maar correct zou zijn als bibliotheken hierin bijleggen.
- > Sigrid Bousset: als bibliotheken en culturele centra de handen in elkaar slaan om auteurs uit te nodigen, is er vaak wel een gunstigere financiële context. Dus als ze willen, dan kunnen ze wel.
- > Van der Starre bevestigt dat dit ook in de enquête naar voren kwam.

De voorzitter dankt Kila van der Starre en de partners (OLO/deBuren, VAV, LV en de LOLV) van dit onderzoek, en ook voor de financiële inspanningen. In 2021 wordt Kila van der Starre zeker nog een keer uitgenodigd, wanneer we de stap zetten naar de auteurs. We breien hier zeker een vervolg aan.

5. Wat verder ter tafel komt

10'

Sigrid Bousset vraagt zich af wat met de aanbevelingen uit dit onderzoek gedaan wordt?

- > De voorzitter merkt op dat er nog een aantal zaken bepaald moeten worden: hoe houden we rekening met het profiel van de auteurs, het type opdracht, het type organisatie, andere factoren? Het vervolgesprek vindt plaats met die andere cruciale spelers, de auteurs mee aan tafel.
- > Er is wellicht nog vervolgonderzoek nodig en we blijven dit in het OLO bespreken. Het budget voor dit onderzoek kwam nu van deBuren en dat kan in beperkte mate voortgezet worden, maar we kijken ook naar Literatuur Vlaanderen voor diepgaandere analyse. In het nieuwe meerjarenplan is er ook een onderzoeksbudget opgenomen.
- > Literatuur Vlaanderen gaat zeker al aan de slag met de resultaten uit dit onderzoek, maar omdat december een korte en drukke maand is, zal dit een agendapunt voor januari zijn. In januari komen de initiatiefnemers van het onderzoek samen om de communicatiestrategie te bespreken, tegen dan zal er ook een mooi vormgegeven versie van het rapport zijn. Volgende week presenteert de voorzitter dit rapport bovendien in het BoekenOverleg en ook daar zullen vervolgstappen worden gezet.

Het Reynaertgenootschap stelt zich de vraag of het niet goed zou zijn om lokale cultuurorganisaties te betrekken. Nu het provinciale niveau voor cultuur is weggefallen, zijn tal van nieuwe regionale netwerken aan het ontstaan (IGS'en). Ik denk dat dit gesprek heel relevant is voor het lokale niveau, waar veel nieuwe mensen aan de slag zijn. Ik ben zelf ook cultuurbeleidscoördinator in Beveren en zetel in het IGS van het Waasland.

- > De voorzitter vraagt zich af wat een goede vorm voor een voorstelling zou zijn.
- > Er zijn ook koepels en organen. Misschien kan De Federatie hieraan een punt wijden in de agenda. We volgen dit per mail op, toevallig grenzen de tijdelijke kantoren van deBuren tijdens de verbouwing van het huis aan die van De Federatie.

De Krook vraagt of de presentatie en het rapport van Kila online gezet worden en worden meegestuurd met de notulen?

- > Dat zal in januari gebeuren via <https://deburen.eu/project/25/overleg-literaire-organisatoren>
- > Passa Porta merkt op dat het referentiedocument van de LOLV hier ook aan kan toegevoegd worden. -> Ook dat zal gepubliceerd worden.

Het Reynaertgenootschap heeft in 2020 een Reynaert-kamishibai gelanceerd, om jonge mensen en scholen te bereiken. Dit is voorlopig vooral naar lokale bibliotheken en scholen gelanceerd, maar als iemand nood heeft aan een Reynaert-kamishibai, dan is dat zeker bespreekbaar!